

Veilig je draai vinden

op rotondes in Gelderland

**Regionaal Orgaan
Verkeersveiligheid Gelderland**

Platform en Kenniscentrum

Rotondes in Gelderland

Na hun introductie zo'n 30 jaar geleden, zijn rotondes inmiddels een bekend verschijnsel in het Gelderse wegennet. Honderden rotondes zijn inmiddels in onze provincie aangelegd, waarbij ze vaak worden gecombineerd met bijzondere, opvallende kunstobjecten.

Rotondes kun je overal tegenkomen. Zowel binnen als buiten de bebouwde kom. En ze zijn er in veel verschillende vormen. Soms rijden auto's en fietsers samen over de rotonde, maar meestal zijn er aparte fietspaden. De meeste rotondes hebben een enkele rijstrook, maar ook dubbelstrooks rotondes komen voor. En enkele jaren geleden heeft een nieuwe rotondevorm zijn intrede gedaan: de turborotonde.

Deze grote verscheidenheid aan rotondes maakt het voor een weggebruiker niet altijd eenvoudig om te zien hoe hij of zij zich op een bepaalde rotonde moet gedragen. Daarom deze folder. Met informatie over rotondes en met tips hoe je ze vlot en veilig moet berijden.

Veel rotondes worden gecombineerd met opvallende kunstobjecten.

Waarom rotondes?

Het antwoord op deze vraag is kort en krachtig: rotondes zijn goed voor de verkeersveiligheid! Dat is inmiddels wel duidelijk geworden. Op gevaarlijke kruispunten, waar rotondes worden aangelegd, daalt het aantal ongevallen gemiddeld met de helft. Met de aanleg van rotondes in Gelderland voorkomen we jaarlijks honderden ongevallen.

Bij nadering van een rotonde moet je door de haakse aansluiting flink afremmen.

Wat maakt een rotonde dan zo veilig? Dat is vooral de lage snelheid. Bij nadering van de rotonde moet je flink afremmen, omdat de toeleidende weg haaks op de rotonde aansluit. En ook op de rotonde zelf kun je door de krappe bochten niet al te hard rijden. De lage snelheid zorgt voor minder ongevallen en ook dat de ongevallen die toch nog gebeuren minder ernstig aflopen.

Veel soorten en maten

Zoals we al eerder hebben opgemerkt zijn rotondes er in veel verschillende soorten en maten, maar voor vrijwel elke rotonde geldt:

VERKEER OP DE ROTONDE HEEFT VOORRANG

Grofweg zijn er drie hoofdvormen voor rotondes: de enkelstrooks rotonde, de tweestrooks rotonde en de turborotonde. Binnen die hoofdvormen zijn weer een aantal varianten, die vooral te maken hebben met de plaats van de fietsers. Daarover hebben we het verderop in deze folder. Voor wat betreft de drie hoofdvormen volgt hier een korte beschrijving :

Enkelstrooks rotonde

Dit is de eenvoudigste en daardoor de meest veilige (hoofd)vorm. Op de rotonde is één rijstrook beschikbaar, waardoor maar een beperkt aantal manoeuvres mogelijk is. Hierdoor is er minder kans op conflicten en dat is natuurlijk goed voor de verkeersveiligheid.

Tweestrooks rotonde

Deze rotondes worden aangelegd op plaatsen waar een enkelstrooks rotonde het verkeersaanbod niet (meer) kan verwerken. De tweestrooks rotonde is minder veilig dan een enkelstrooks rotonde. Dat komt doordat de bochten wat ruimer zijn, zodat er harder kan worden gereden en doordat er van rijstrook kan worden gewisseld. Dat betekent meer manoeuvres en dus meer kans op conflicten.

Turborotonde

5

De turborotonde is bedacht om aan het bezwaar van rijstrook wisselen op tweestrooks rotondes tegemoet te komen. Bij het naderen van de rotonde moeten de weggebruikers een rijstrook kiezen die bij de door hun gewenste verkeersbeweging hoort (rechtsaf, rechtdoor of linksaf). Dit is te vergelijken met het voorsorteren bij verkeerslichten. Eenmaal op de rotonde kan dan niet meer van rijstrook worden gewisseld. Dit wordt benadrukt door verhoogde bandjes tussen de rijstroken. Bij het volgen van de gekozen rijstrook wordt de weggebruiker als het ware 'gedwongen' de rotonde op een bepaald punt te verlaten. Het is dus niet mogelijk om, zoals bij enkelstrooks- en tweestrooks rotondes, een rondje te rijden.

Met de fiets over, om of onder de rotonde

Voor de plaats van de fietsers zijn er op rotondes vijf mogelijkheden:

Fietsers rijden op de rotonde zèlf

Wanneer er geen aparte fietsvoorzieningen zijn, rijden de fietsers samen met de auto's en andere weggebruikers over de rotonde en hebben ze dus ook voorrang. Dit kan alleen bij enkelstrooks rotondes. Overigens komen rotondes zonder fietsvoorzieningen tegenwoordig niet vaak meer voor.

Fietsers gebruiken hier de rotonde zelf.

Fietsers rijden op fietsstroken

Fietsstroken worden toegepast wanneer er onvoldoende ruimte is voor aparte fietspaden, maar er wel veel fietsers van de rotonde gebruikmaken. De buitenste rand van de rotonde wordt dan aangeduid als fietsstrook. Vaak wordt deze strook, ter verduidelijking, in rood asfalt uitgevoerd. Omdat de fietsstrook onderdeel is van de rotonde hebben ook de fietsers voorrang. Fietsstroken worden alleen toegepast bij enkelstrooks rotondes en vrijwel uitsluitend binnen de bebouwde kom.

Fietsers gebruiken hier de fietsstrook.

Fietsers rijden op aparte fietspaden en hebben voorrang

Rotondes met aparte fietspaden, waarbij de fietsers voorrang hebben, komen alleen binnen de bebouwde kom voor. Meestal worden deze fietspaden, ter verduidelijking, in rood asfalt uitgevoerd. Binnen de bebouwde kom rijden de bromfietsers meestal op de rotonde zelf en niet op het fietspad. Ze hebben dan dus ook voorrang.

Aparte fietspaden (met fietsers in de voorrang) kunnen bij zowel enkelstrooks-, dubbelstrooks- als turborotondes voorkomen.

Fietsers op aparte fietspaden in de voorrang.

Fietsers rijden op aparte fietspaden en hebben geen voorrang

Buiten de bebouwde kom liggen de snelheden hoger. Daarom hebben rotondes hier vrijwel altijd aparte fietspaden, waarbij de fietsers geen voorrang hebben. Datzelfde geldt voor de bromfietzers, omdat die buiten de bebouwde kom ook op het fiets/bromfietspad moeten rijden.

Binnen de bebouwde kom kan het ook voorkomen dat fietsers op aparte fietspaden rijden en geen voorrang hebben. Hier geldt dat niet voor de bromfietzers omdat zij meestal op de rotonde zelf en niet op het fietspad rijden.

Aparte fietspaden (met fietsers uit de voorrang) kunnen bij zowel enkelstrooks-, dubbelstrooks- als turborotondes voorkomen.

Fietsers op aparte fietspaden uit de voorrang.

Fietsers rijden door een tunneltje

De veiligste oplossing voor de fietsers is door dit ongelijkvloers te doen in de vorm van één of meer fietstunneltjes. Soms kunnen ook de bromfietzers hiervan gebruik maken. Fietstunneltjes worden toegepast bij zeer drukke dubbelstrooks- of turborotondes.

Soms zijn er fietstunneltjes aangelegd.

Welke verkeersborden kom je tegen?

Bij rotondes worden diverse verkeersborden gebruikt. De meeste daarvan kom je ook bij andere verkeerssituaties tegen, maar de volgende twee borden komen alleen bij rotondes voor:

Bord D1

Betekenis: rotonde: verplichte rijrichting

Bord J9 (wordt alleen geplaatst bij onoverzichtelijke situaties)

Betekenis: (u nadert een) rotonde

De volgende borden zijn niet specifiek voor rotondes, maar komen daar wel vaak voor:

Bord B6

Betekenis: verleen voorrang aan bestuurders op de kruisende weg

Bord D2

Betekenis: gebod voor alle bestuurders om het bord voorbij te gaan aan de zijde die de pijl aangeeft

Bord G11

Betekenis: verplicht fietspad

Bord G12a

Betekenis: verplicht fiets/bromfietspad

Bord L2

Betekenis: voetgangersoversteekplaats

De volgende onderborden worden gebruikt wanneer het fietspad of fiets/bromfietspad om de rotonde in twee richtingen bereden mag worden:

Bord OB52 en OB54

Deze borden worden onder bord D1 bevestigd om aan te geven dat de verplichte rijrichting niet geldt voor fietsers (bij een tweerichtingsfietspad) en voor fietsers en bromfietzers (bij een tweerichtingsfiets/bromfietspad).

Bord OB503OB02 en OB503OB04

Deze borden worden onder bord B6 bevestigd om aan te geven dat de kruisende fietsers respectievelijk fietsers/bromfietzers vanuit twee richtingen kunnen komen.

Tenslotte wordt bij turbototondes het bord hieronder gebruikt om motorrijders te waarschuwen voor de verhoogde bandjes tussen de rijstroken:

Bord J37

Betekenis: gevaar (de aard van het gevaar is aangegeven op het onderbord)

Hoe berijd je een rotonde vlot en veilig?

In de auto:

Het is altijd verstandig om de rotonde met aangepaste snelheid te naderen. En het is belangrijk goed te 'communiceren' met de andere weggebruikers. Je richtingaanwijzer is daarbij je belangrijkste gereedschap. Bij het naderen van de rotonde geef je voor de eerste afslag (rechtsaf) richting aan naar rechts en voor de derde afslag (linksaf) naar links. Wanneer je te maken hebt met een turborotonde, zul je tijdig de juiste rijstrook moeten kiezen (voorsorteren). Let goed op de pijlen die op de borden en op het wegdek zijn aangegeven.

Bij de rotonde moet je voorrang verlenen aan alle bestuurders die op de rotonde rijden. Deze komen altijd van links. Op de rotonde moet je de verplichte rijrichting (zie bord D1) volgen. Daarvoor moet je rechtsaf slaan. Rijd nooit tegen de verplichte rijrichting in en geef bij het verlaten van de rotonde richting aan naar rechts.

Bij tweestrooks rotondes kun je eventueel van de linkerrijstrook op de rotonde gebruik maken. Doe dit alleen als je de tweede of de derde afslag moet hebben. Let goed op de andere weggebruikers wanneer je van rijstrook wisselt en geef tijdig richting aan. Denk eraan dat je ook rechts kunt worden ingehaald.

Bij een turborotonde tijdig voorsorteren.

De auto moet hier de fietser voorrang verlenen.

Let bij het naderen en het verlaten van de rotonde vooral goed op fietsers en voetgangers. Als fietsers op de rotonde zèlf rijden hebben ze in ieder geval voorrang. Rijden ze op aparte fietspaden dan kun je aan de haaiantanden of aan het voorrangsbord B6 zien wie er voorrang heeft. Binnen de bebouwde kom zijn dat vaak de fietsers. Meestal is dan het fietspad en de oversteekplaats in rood asfalt uitgevoerd.

Bij tweerichtingsfietspaden kunnen fietsers uit de onverwachte richting komen.

Denk eraan dat sommige fietspaden in twee richtingen worden bereden. In dat geval kunnen de fietsers dus ook van rechts komen. Soms liggen er ook zebra's. In dat geval moet je zowel bij het naderen als het verlaten van de rotonde de voetgangers voor laten gaan. Is er geen zebra dan hoef je bij het naderen van de rotonde de voetganger niet voor te laten gaan. Bij het verlaten van de rotonde moet dit wel, omdat de algemene regel 'rechtdoorgaand verkeer gaat voor' geldt.

Op de motor:

Op de motor volg je dezelfde regels zoals die voor de auto zijn beschreven. Pas bij turbototondes wel op voor de verhoogde bandjes die daar worden gebruikt om de rijstroken van elkaar te scheiden.

Verhoogde bandjes kunnen gevaarlijk zijn voor motorrijders.

Op de bromfiets:

Binnen de bebouwde kom zul je vrijwel altijd op de rijbaan tussen de auto's rijden. In dat geval volg je dezelfde regels zoals die voor de auto zijn beschreven. Buiten de bebouwde kom moet je als bromfietser wel het fiets/bromfietspad gebruiken. Deze fiets/bromfietspaden worden bij een rotonde uit de voorrang gehouden. Dat kun je zien aan de haaiantanden en het voorrangsbord B6. Je moet hier voorrang verlenen aan de auto's die naar de rotonde toerijden en ook aan de auto's die de rotonde verlaten.

Te voet:

Binnen de bebouwde kom kun je langs de wegen die naar de rotonde toeleiden meestal gebruik maken van trottoirs. Bij de rotonde zul je dan vaak zebra's aantreffen. Als je op de zebra loopt, of aanstalten maakt om dat te gaan doen, moeten bestuurders die de rotonde naderen of verlaten jou voor laten gaan. Ligt er geen zebra, dan hoeven bestuurders die de rotonde naderen jou niet voor te laten gaan, maar de bestuurders die de rotonde verlaten wel. Let echter goed op - ook al moeten ze je voor laten gaan - of ze dat ook wel doen. Zoek oogcontact.

Op de fiets:

Wanneer er geen aparte fietspaden zijn, gelden voor jou dezelfde regels als voor de auto, de motor en de bromfiets: als je de rotonde oprijdt moet je voorrang verlenen en als je op de rotonde rijdt heb je voorrang.

Meestal zijn er wel aparte fietspaden. In dat geval kun je veel verschillende voorrangssituaties tegenkomen. Binnen de bebouwde kom heb je meestal voorrang op de auto's. Je komt dan geen haaiantanden en geen voorrangsbord B6 tegen. Vaak is het fietspad dan ook in rood asfalt uitgevoerd. Maar ook al heb je voorrang: let goed op of je het ook wel krijgt. Vooral auto's die de rotonde verlaten, zeker vrachtauto's, kunnen je gemakkelijk over het hoofd zien. Zoek daarom zoveel mogelijk oogcontact met de automobilisten. Wees vooral alert als je op een in twee richtingen bereden fietspad rijdt, en voor de automobilist uit de onverwachte richting komt. Als je de rotonde verlaat, geef dan duidelijk richting aan. Je voorkomt daarmee dat afslaande automobilisten onnodig op je moeten wachten.

De fietser moet hier de auto voorrang verlenen.

Buiten de bebouwde kom worden de fiets/bromfietspaden altijd uit de voorrang gehouden. Dat kun je zien aan de haaiantanden en het voorrangsbord B6. Je moet hier voorrang verlenen aan de auto's die naar de rotonde toerijden en ook aan de auto's die de rotonde verlaten.

C o l o f o n

Uitgave en tekst

Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Gelderland, Arnhem

Vormgeving en fotografie

Verkeer en Vorm, Houten

Druk

Salsedo, Breda

augustus 2010

Het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Gelderland (ROVG) is onder regie van de provincie Gelderland en de stadsregio Arnhem-Nijmegen een onafhankelijk samenwerkingsverband van overheden en organisaties die actief betrokken zijn bij het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers.

Gebouw Marktstate,
Eusebiusplein 1A, Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Tel. (026) 359 98 40
Fax (026) 359 82 08
rovg@prv.gelderland.nl
www.rovg.nl